EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.5.2015
COM(2015) 268 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Nederländernas nationella reformprogram 2015

med avgivande av rådets yttrande om Nederländernas stabilitetsprogram 2015

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Nederländernas nationella reformprogram 2015

med avgivande av rådets yttrande om Nederländernas stabilitetsprogram 2015

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation[3],

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner[4],

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 26 mars 2010 antog Europeiska rådet kommissionens förslag till en ny strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som bygger på ökad samordning av den ekonomiska politiken. Strategin fokuserar på de nyckelområden där åtgärder behövs för att stärka förutsättningarna för hållbar tillväxt och konkurrenskraft i Europa.

(2) Den 13 juli 2010 antog rådet, på grundval av kommissionens förslag, en rekommendation om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik (2010–2014) och den 21 oktober 2010 ett beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Tillsammans utgör dessa de integrerade

1 EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
3 COM(2015) 268.
4 P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068 och P8_TA(2015)0069.

riktlinjer som medlemsstaterna uppmanades att beakta i sin nationella ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.

(1) Den 8 juli 2014 antog rådet en rekommendation om Nederländernas nationella reformprogram för 2014 och avgav ett yttrande om Nederländernas uppdaterade stabilitetsprogram för 2014. Den 28 november 2014 avgav kommissionen i enlighet med förordning (EU) nr 473/2013[5] ett yttrande om Nederländernas utkast till budgetplan för 2015[6].

(2) Den 28 november 2014 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten[7] som inledde 2015 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Samma dag antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om varningsmekanismen[8], i vilken Nederländerna angavs som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.

(3) Den 18 december 2014 godkände Europeiska rådet prioriteringarna för att främja investeringar, skynda på strukturreformerna och fortsätta med en ansvarsfull, tillväxtfrämjande konsolidering av de offentliga finanserna.

(4) Den 26 februari 2015 offentliggjorde kommissionen 2015 års landsrapport för Nederländerna[9]. Den innehåller en bedömning av hur väl Nederländerna har lyckats med de landspecifika rekommendationer som antogs den 8 juli 2014. Landsrapporten innehåller också resultaten av den fördjupade granskningen i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Nederländerna har makroekonomiska obalanser som kräver politiska åtgärder och övervakning. Det finns fortfarande risker till följd av stor privat skuldsättning och de måste uppmärksammas. Åtgärder på senare tid bidrar dock till en återhämtning på bostadsmarknaden och begränsar ökningstakten för bolån. Även om det höga överskottet i bytesbalansen delvis kan spåras till ekonomiska strukturer, är pensionssystemet och skattesystemet potentiella orsaker till den ineffektiva allokeringen av kapital.

(5) Den 30 april 2015 lade Nederländerna fram sitt nationella reformprogram för 2015 och sitt stabilitetsprogram för 2015. I syfte att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

(6) Nederländerna omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet. Enligt stabilitetsprogrammet planerar regeringen en successiv förbättring av det nominella underskottet, först till 1,8 % av BNP 2015 och därefter till 0,7 % av BNP 2018. Regeringen planerar att uppfylla det medelfristiga målet om ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP under hela programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet förväntas den offentliga skuldkvoten nå en topp på 68,8 % av BNP under 2015 och därefter successivt minska till 66,1 % av BNP under 2018. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa finanspolitiska prognoser är rimligt. Enligt kommissionens vårprognos 2015 beräknas det strukturella saldot uppfylla det medelfristiga målet och nå –0,3 % av BNP under 2015 och –0,4 % av

5 EUT L 140, 27.5.2013, s. 11.
6 C(2014) 8810.
7 COM(2014) 902.
8 COM(2014) 904.
9 SWD(2015) 38.

BNP 2016. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av stabilitetsprogrammet och kommissionens vårprognos 2015, att Nederländerna kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Med 0,84 % av BNP under 2013 är de offentliga utgifterna för forskning och utveckling låga med tanke på utbildningsnivån, studieresultaten och den ekonomiska utvecklingsnivån i Nederländerna. De statliga utgifterna på detta område har uppvisat en nedåtgående tendens sedan 2014, medan den privata satsningen på forskning och utveckling ligger kvar på en låg nivå. Att växla offentliga utgifter i riktning mot innovation och forskning, framför allt grundläggande forskning, och att genomföra en rampolitik för att frigöra privata investeringar till forskning och utveckling skulle bidra till att förbättra den långsiktiga tillväxtpotentialen för den nederländska ekonomin.

(7) Bostadsmarknaden är en stor utmaning. Stelbenthet och snedvridande incitament har byggts upp över årtionden och präglar nu bostadsfinansieringen och sparmönstren inom sektorn. Hushållens tendens att öka sina bolån i takt med stigande fastighetsvärden, speglar i stort de skatteincitament som länge erbjudits, särskilt att räntan på bolån är helt avdragsgill. Sedan 2012 har en rad åtgärder vidtagits för att i någon mån ändra på dessa incitament. En del av åtgärderna går ut på att anpassa skattebestämmelserna för bostadsfinansiering. Den stegvisa övergången till begränsad avdragsrätt för bolåneräntor och en ökning av incitamenten att amortera lånen är motiverad. Utfasningen är dock för långsam för att i nämnvärd utsträckning påverka amorteringsbeteendet, och ett omfattande skatteincitament för att investera i icke-produktiva tillgångar kommer att finnas kvar. Den belåningsgrad på 100 % som enligt planerna ska nås 2018 är fortfarande hög. Hyresmarknaden är kraftigt reglerad och begränsas av en mycket stor sektor för subventionerat boende med långa väntelistor. Mer inkomstbaserade hyresskillnader inom det subventionerade boendet är ett steg i rätt riktning men effekterna är begränsade. Enligt en ny lag kommer bostadsbolag att bli tvungna att separera verksamhet av allmänt ekonomiskt intresse (d.v.s. subventionerat boende) från annan verksamhet. Det återstår att se om detta får avsedd effekt, nämligen att det subventionerade boendet riktas om till personer som verkligen behöver det och att det förblir tillgängligt för mindre gynnade personer som inte kan hitta bostad på marknadsvillkor.

(8) Pensionssystemets långsiktiga hållbarhet har förbättrats. Förutom den successiva höjningen av den lagstadgade pensionsåldern från 65 år 2012 till 67 år 2023 och kopplingen till den förväntade livslängden därefter, har Nederländerna antagit omfattade reformer av den privatfinansierade delen av pensionssystemet och av systemet för långtidsvård. Den finansiella tillsynen av pensionsfonderna har förbättrats och systemet har blivit motståndskraftigare mot finansiella chocker. Detta har skett genom lyckade reformer som uppmuntrar äldre arbetstagare att arbeta längre. Vid reformerna av långtidsvården lades ansvaret över på kommunerna. De totala utgifterna minskade och målet var att åstadkomma effektivitetsvinster. Kvaliteten på och tillgängligheten till långtidsvård måste övervakas.

(9) Bland de problem som finns kvar märks avsaknaden av en lämplig fördelning av kostnader och risker inom och mellan generationer, utanför de antagna reglerna om indexreglering och finansiella reserver (ramverk för finansiell bedömning), särskilt genom en sänkning av avgifterna för ungdomar. En förbättring av den aktuariebaserade rättvisan för avgifterna till den andra pensionspelaren skulle hjälpa hushållen att placera sina ekonomiska resurser på ett mer tillväxtvänligt sätt.

(10) Den omfattande reformen av lagen om anställningsskydd som antogs 2014 syftar till att öka deltagandet och rörligheten på arbetsmarknaden. De negativen

skatteincitamenten har minskats. Med den lagstiftning som parlamentet antog kommer en kvot att fastställas för arbetsgivare som anställer personer med funktionsnedsättning. Effekten av dessa åtgärder kan dock inte fullt ut bedömas innan de har genomförts. Det krävs ytterligare åtgärder för att integrera personer som befinner sig i arbetsmarknadens utkant, inklusive dem med invandrarbakgrund.

(11) Med beaktande av obligatoriska betalningar av annat än skatter, är skattekilen i Nederländerna avsevärt högre än EU-genomsnittet och det finns utrymme för en skatteväxling mot faktorer som är mindre tillväxthämmande. Den planerade skattereformen skulle kunna bidra till ökat deltagande på arbetsmarknaden, och när den har antagits måste effekterna noga övervakas.

(12) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen gjort en omfattande analys av Nederländernas ekonomiska politik och offentliggjort den i 2015 års landsrapport. Kommissionen har också bedömt stabilitetsprogrammet och det nationella reformprogrammet samt uppföljningen av de rekommendationer Nederländerna fått under tidigare år. Kommissionen har inte bara beaktat programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Nederländerna, utan även i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–3.

(13) Mot bakgrund av denna bedömning har kommissionen granskat Nederländernas stabilitetsprogram och anser[10] att Nederländerna följer stabilitets- och tillväxtpakten.

(14) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet och stabilitetsprogrammet. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–3.

(15) I samband med den europeiska planeringsterminen har kommissionen dessutom analyserat den ekonomiska politiken i euroområdet som helhet. På grundval av analysen har rådet utfärdat särskilda rekommendationer till de medlemsstater som har euron som valuta. Nederländerna bör utan dröjsmål genomföra även dessa rekommendationer till fullo.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Nederländerna att under perioden 2015–2016 vidta följande åtgärder:

1. Växla offentliga utgifter i riktning mot att främja investeringar i forskning och utveckling och ta fram ramvillkor för att förbättra privata satsningar på forskning och utveckling för att motverka den nedåtgående tendensen för de offentliga utgifterna till forskning och utveckling och öka potentialen för ekonomisk tillväxt.

2. Skynda på begränsningen av möjligheterna till skatteavdrag för bolåneräntor så att skatteincitamentet att investera i icke-produktiva tillångar minskar. Införa en mer marknadsinriktad prissättningsmekanism på hyresmarknaden och anpassa hyrorna till hushållens inkomster inom sektorn för subventionerat boende.

3. Sänka avgiftsnivån till den andra pelaren i pensionssystemet för personer som befinner sig i början av sitt arbetsliv.

[10] Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande